Impact Factor: 9.2 ISSN-L: 2544-980X

Таълим Тизимида Инновацион Технологиялардан Фойдаланишнинг Аҳамияти

Абдуллаев Рустам Абдувалиевич[1]

Аннотация: Мақолада Таълимда инновацион педагогик технологияларга асосланиш ва инновацияга интилиш, ўқувчиларни фаоллаштиришга қаратилган турли интерфаол услублардан фойдаланиш масалалари ёритиб берилган.

Калит сўзлар: Кейс-стади, интерфаол усуллар, педагог, технология, таълим тизими, метод.

Республикамизда юксак малакали ва янгича дунёқарашгаэга бўлган миллий кадрларни тайёрлаш, хаётимизда муҳим аҳамиятга эга бўлган масалалар қаторида таълим- тарбия тизимини тубдан ислох қилиш, уни замон талаблари даражасига кўтариш, баркамолавлодни тарбиялаб вояга етказиш долзарбмасала бўлиб қолди. Иқтисодиётни эркинлаштириш ваислохотларни янадачуқурлаштириш жараёнида ҳамда таълим тизиминиўрганиш асосидамамлакатимиз иқтисодиётида эришилган ютуқларни атрофлича таҳлил этиш,мавжуд муаммо вакамчиликларни батамом бартараф этиш ҳамдаиқтисодиётни ривожлантириш усулларини илғорхорижий тажрибалардансамарали фойдаланиш орқали таълим тизимини янада такомиллаштиришмасалалари илгари сурилмоқда[1].

Хозирги кунда таълим жараёнига инновацион технологиялар ва интерфаол усулларни қўллашга қизиқиш тобора кенг тус олмоқда. Бундай қизиқишгаасосий сабаб, шу вақтгача анъанавий таълимда талабалар фақат тайёрбилимларни эгаллашга ўргатилган бўлса, замонавий технологияларда эса,уларни билимни ўзлари қидириб топишларига, мустақил ўрганиб таҳлилқилишларига, ҳатто хулосаларни ўзлари чиқаришларига ўргатади. Педагог бужараёнда ўқувчи шахсининг ривожланиши, шаклланиши, билим олиш ватарбияланишига шароит яратади ва шу билан бир қаторда бошқарувчилик,йўналтирувчилик функциясини ҳам бажаради.

Таълимда инновацион педагогик технологияларга асосланиш ва инновацияга интилиш, ўқувчиларни фаоллаштиришга қаратилган турли интерфаол услублардан фойдаланиш таълим мақсадини самарали амалга оширишга ёрдам беради [2].

Бугунги кунда таълим тизимида билимларни эгаллашнинг янги консепцияси — замонавий инновацион таълим технологияларнинг турли хил (интерфаол методлар, стратегиялар, график органейзер, модулли кредит тизими) кўринишларини қўллаш жуда яхши самара бермоқда.

Таълим тизимида интелектуал фаол шахсни тарбиялашга қаратилган инновацион усуллардан бири Case study (кейс стади) методи бўлиб, унда баён қилинган ва таълим олувчиларни муаммони ифодалаш ҳамда унинг мақсадга мувофиқ тарздаги ечими вариантларини излашга йўналтирадиган аниқ реал ёки сунъий равишда яратилган вазиятнинг муаммоли-вазиятли таҳлил этилишига асосланадиган таълим услубидир [3,4].

Кейс-стади - таълим ахборотлар коммуникация ва бошқарувнинг қўйилган таълим мақсадини амалга ошириш ва кейсда баён қилинган амалий муаммоли вазиятни ҳал қилиш жараёнида башорат қилинадиган ўқув натижаларига кафолатли етишишни воситали тарзда таъминлайдиган бир тартибга келтирилган оптимал усуллари ва воситалари мажмуидан иборат бўлган таълим технологиясидир.

5320400 - "Кимёвий технология" (курилиш материаллар ишлаб чиқариш технологияси) таълим йўналиши оид "Қурилиш материаллар технологияси" мутахассислик фанларини ўқитишда кейс стади технологиясидан фойдаланишнинг аҳамияти жуда каттадир. Бунда талабаларни мустақил ишларнинг турли шаклларини бажариш жараёнида кейс бўйича аниқ турдаги қурилиш материаллар махсулотларини ишлаб чиқариш жараёнидаги муаммоли вазиятларга тегишли бўлган топшириқларни бериш талабаларни махсус фанлардан эгаллаган билимларини чуқурлаштиришга ва мустаҳкамлашга қурилиш материалларини ишлаб чиқариш технологиясининг барча қирраларини ҳар томонлама чукур ўзлаштириб олишга ишлаб чиқариш шароитида юзага келадиган амалий – муаммоли масалаларни ҳал қилиш ва ҳаётий вазиятларни еча олиш кўникмаларини ривожлантиришга ёрдам беради. Шу мақсадда кейс – стади технологиясининг вазифа - топшириғи сифатида аниқ махсулот турини ишлаб чиқаришда маҳаллий хом ашёлардан фойдаланиш муаммолари ишлаб чиқаришда ноанъанавийхом ашёларни (саноат чиқиндилари)қўллаш имкониятлари ишлаб чиқарилаётган махсулотнинг сифат кўрсаткичларини ошириш муаммолари ишлаб чиқариш чиқиндиларини юзага келиш сабаблари ва уларни камайтириш муаммолари

[1] Қўқон ДПИ ўқитувчиси

энергияни ва ресурсларни тежайдиган юқори самарадор технологияни яратиш муаммолари мавзу тарзида берилади.

Анъанавий методлар ва кейс методи асосида дарс ўтишнинг фарқловчи хусусиятлари

Фарқловчи кўрсаткичлар	Ўқитиш методлари	
	Анъанавий методлар асосида ўқилган маъруза	**Кейс методи асосида ўтилган дарс**
Мақсад	Билим бериш	- фикрлаш; - муаммони хал этиш кўникмаларини ҳосил қилиш; - кашфиётларга интилиш ҳамкорликка тайёр бўлиш сифатларини рағбатлантириш;
Ўқитувчининг вазифаси	Ўз фанининг мазмунини билиш	-Ўз фани мазмунини билиш; -Муҳокама жараёнини бошқара билиши
Ўқитувчи – талаба муносабатлари	Ўқитувчининг ўқувчи – талаба устидан хукмронлиги	Шериклик ва ҳамкорлик
Талабаларнинг ўз – ўзини ва бир – бирини ўқитиш жараёнида иштироки	Суст	Фаол талабалар ўқитувчининг вазифаси ҳисобланувчи муҳокама режасини тузиш асосий мақсадни аниқлаш мустақил муҳокама қилишга қодир бўладилар

Берилган топшириқларни бажариш жараёнида талабанинг тегишли фан бўйича ўзлаштирган билимлари янада кенгаяди мустақил фикрлаш қобилияти ривожланади ҳамда унда эгаллаган билимларини ностандарт вазиятларда қўллаш кўникмалари шаклланади.

Хулоса қилиб айтганимизда, олий таълим соҳасининг таълим жараёнида иннавацион таълимтехнологиялари бўлмиш педагагок ва ахборот технологияларидан оптимал фойдаланиш таълимсамарадорлигини оширишнинг мухим омили бўлиб ҳисобланади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ш.М.Мирзиёев. Олий таълим муассасаларида таълим сифатини ошириш ва уларнинг мамлакатда амалга оширилаётган кенг қамровли ислоҳотларда фаол иштирокини таъминлаш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида. № ПҚ-3775 05.06.2018 й.
2. Аҳмадалиев А.М., Қосимов А.Х. Инновацион фаолият ва илғор педагогик технологиялар. Ўқув қўлланма. Тошкент, 2006. -67 б.
3. Кларин М.В. Инновации в обучении: метаформ и модели: Анализ зарубежного опыта. М., Наука, 1997, 223 с.
4. Фарберман Л.Б, Мусина Р.Г. Жумабоева Ф.А. Олий ўқув юртларида ўқитишнинг замонавий усуллари. Т. 2002.
5. Shomurotov, S. S. O. (2021). The Need for Formation of Knowledge on the Effective Use of Water Resources in Young People in the Process of Globalization.(in the Example of the Aral Sea). *International Journal of Human Computing Studies*, *3*(2), 89-91.
6. SHOMUROTOV, S. S. O. (2021, April). FIRST STEPS FOR MODERNIZATION OF WATER FARMING IN THE REPUBLIC: ACHIEVEMENTS AND CHALLENGES. In *Euro-Asia Conferences* (Vol. 4, No. 1, pp. 152-155).
7. Shomurotov, S. S. O. (2021, February). Some Environmental Problems Related To Land And Water Resources In Uzbekistan. In *International Scientific and Current Research Conferences* (pp. 39-41).
8. SHOMUROTOV, S. S. O. Construction and Changes in Canals and Pumping Stations in Uzbekistan. *JournalNX*, *7*(1), 262-266.
9. Шомуротов, Ш. (2021). Историческое значение реформ, осуществляемых в водной системе Узбекистана. *Общество и инновации*, *2*(3/S), 458-465.
10. Шомуротов, Ш. (2021). Ўзбекистон сув хўжалиги тизимида амалга оширилган ислоҳотларнинг тарихий аҳамияти. *Общество и инновации*, *2*(3/S), 458-465.

11. Sarvarbek, Z. (2022). THE STRUCTURE OF THE CONCEPT OF HAPPINESS IN METALINGUISTIC COVERAGE ON THE EXAMPLE OF THE PERCEPTION OF SCHOOLCHILDREN. *BARQARORLIK VA YETAKCHI TADQIQOTLAR ONLAYN ILMIY JURNALI*, 444-446.

12. Obidovich, N. F., Qodiraliyevich, A. N., & Valijon o'g'li, M. T. (2021). E-LEARNING ENVIRONMENT TO PREPARE FUTURE TEACHERS OF COMPUTER SCIENCE IN PEDAGOGICAL ISSUES. *E-LEARNING*, *8*(4).

13. Нажмиддинов, Ф. О., & Абдуллаев, Н. К. (2020). ИСТОРИЯ СИМПЛЕКС-МЕТОДА. *Интернаука*, (13-1), 6-8.

14. Исамитдинов, С. С., & Нажмиддинов, Ф. О. (2017). ПЕДАГОГИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ В УЧРЕЖДЕНИЯХ СПЕЦИАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ. *Ученый XXI века*, 82.

15. Kobilova, E., Sobirova, O., & Najmiddinov, F. (2021). The importance of music education in the formation of musical culture and spirituality. *Academicia: An International Multidisciplinary Research Journal*, *11*(1), 698-703.

16. Исамитдинов, С. С., & Нажмиддинов, Ф. О. (2016). Дидактик ўйинлар таҳлили. Молодой ученый, (3-1), 7-8.

17. Abdurasulov, A. A. (2020). ORGANIZATIONAL AND PEDAGOGICAL FEATURES OF CORPORATE GOVERNANCE IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF ADVANCED FOREIGN COUNTRIES. *Scientific Bulletin of Namangan State University*, *2*(9), 298-303.

18. Abdukarimovich, A. A. (2022). CORPORATE PEDAGOGICAL FOUNDATIONS OF EFFECTIVENESS OF HIGHER EDUCATION MANAGEMENT: Abdurasulov Abdullajon Abdukarimovich. *YOUTH, SCIENCE, EDUCATION: TOPICAL ISSUES, ACHIEVEMENTS AND INNOVATIONS*, *1*(2), 80-85.

19. Abdukarimovich, A. A. (2022). Content of the corporate governance system, foreign experience and efficiency of its implementation. *Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities*, *12*(5), 240-244.

20. Abdukarimovich, A. A. (2021). Problems of Power and Administrative Governance in Higher Education of Uzbekistan and the Need for Modernization of the Governance System. *Middle European Scientific Bulletin*, *11*.

21. Abdukarimovich, A. A. (2022). THE EFFECTIVENESS OF THE IMPLEMENTATION OF THE CORPORATE GOVERNANCE SYSTEM IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS. *INNOVATIVE DEVELOPMENT IN THE GLOBAL SCIENCE*, *1*(3), 120-125.

22. Abdukarimovich, A. A. (2020). METHODS OF MANAGING EMPLOYEES IN HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS ON THE BASIS OF CORPORATIVE CULTURE. *European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences Vol*, *8*(11).